

e-Infomační bulletin

pro organizace působící v sociální a zdravotně sociální oblasti

za leden 2013

Chvála hospiců

Nejsmutnější povídka Karla Václava Raise z konce 19. století se jmenuje Po letech doma. Mladší bratr, který zůstal doma na hospodářství, a tudíž staršímu bratrovi závidí lehkou práci v Praze, odmítá setkat se s bratrem, který přijede domů, „na čerstvý vzduch“. Starší si z Prahy přiváží tuberkulózu a po krátké době umírá. V poslední noci ještě ťuká na stěnu, která odděluje jeho světničku od bratrova hospodářství. Pak jen už slabě škrábe po zdi. Bratr slyší, jeho žena slyší, ale k nemocnému nepřijdou. Nad jejich zatvrzelostí srdce usedá. Vždyť stačilo pár kroků, aby oba našli mír a klid.

Smíření. Smíření se sebou, se svými blízkými i vzdálenými, smíření s Bohem. Základní potřeba člověka, který se ocitá na prahu smrti, však vyžaduje nesnadné umění doprovázet. Brát člověka celého s jeho předchozím životem, nevidět jej jen jako selhávající organismus.

Vzpomínám na úporný boj paní doktorky Svatošové, která na počátku 90. let, kdy zdravotnictví ještě vězelo v totalitním režimu, začala prosazovat myšlenku hospicového hnutí. Otvírala lidem oči nad modelem umírání v nemocnici, který byl v té době běžný: pacient umírá za plentou na vyklizeném pokoji, zatímco ostatní se baví na chodbě a čekají, až bude po všem. Náhle se ve zdravotnických kruzích objevil člověk, který hlásal podporu umírajícího nejen ze strany rodinných příslušníků, ale také od lékařů a veškerého personálu, obeznámeného jak s průběhem nemoci, tak i s jeho duševními stavy. Zásluhou dr. Svatošové a jejich příznivců byl v roce 1996 otevřen první hospic v Červeném Kostelci. Dnes již Asociace poskytovatelů hospicové a paliativní péče, založená před 8 lety, sdružuje 17 poskytovatelů hospicové a paliativní péče z celé České republiky. Jedním z jejích cílů je přispět k pozitivní proměně vztahu ke smrti a umírání v ČR.

Snad se tento ambiciózní cíl v prostředí převážně materialisticky orientované společnosti splnil. Dnes si jen stěží dovedeme představit, že zdravotničtí pracovníci, lékaři, pracovníci v sociálních službách a další tehdy tak obtížně a neradi myšlenku hospicové péče přijímali. A to i přesto, že už za totality k nám pronikly spisy americké lékařky Kübler-Rossovové o smrti a umírání, založené na rozhovorech se stovkami umírajících dospělých i dětí. Ti, kteří se s nimi seznámili, jakoby nahlédli do jiného světa. Ale bylo jich málo.

První konkrétní zkušenosti přicházely z anglických a amerických hospiců, vzorem se staly i hospice v západní Evropě, které se na počátku 90. let ujímaly lidí postižených AIDS. Žádný z nich nebyl státní, zřizovaly je občanské iniciativy či charitativní organizace. Jejich pracovníci měli být dvojnásobnými odborníky - na tělo i duši. Snad i proto se hospice na počátku setkávaly s kritikou a nepochopením.

Zdravotnická obec trumfovala s odděleními paliativní medicíny na onkologických klinikách. Některé nemocnice se pokoušely o konkurenci, ale jak známo - když dva dělají totéž, není to totéž. Hospice tedy fungují jako nestátní zdravotnická zařízení, která řeší nejen tělesné potřeby vážně nemocných pacientů, ale také jejich potřeby psychické, sociální a spirituální. Co se týče medicínského zaměření, pacientovi je v hospici samozřejmě poskytována péče podle zásad paliativní medicíny, aby člověk s nevyléčitelným onemocněním v posledním období svého života zbytečně netrpěl. Hospicová péče zahrnuje rovněž asistenci pacientově rodině, pomoc při překonávání všeho, co se s jejím blízkým odehrává. Dává podporu, aby těžce nemocný člověk mohl co nejdéle zůstat doma. Je pravidlem, že „kamenné“ i mobilní hospice podporují rodiny pacientů i v období po smrti jejich blízkého.

Je začátek nového roku, a tak se, spíše sama sebe, ptám: „Zdalipak vede cesta od důstojného umírání k důstojnému způsobu života?“

Milena Černá, SKOK

Sociální služby - výsledky dotačního řízení pro rok 2013

Ze sdělení ministerstva citujeme (odkaz <http://www.mpsv.cz/cs/14482>):

(...) Proti uveřejněným výsledkům **není možné** podat námitky. V případě, že v průběhu roku dojde k navýšení prostředků na dotace poskytovatelům sociálních služeb ve státním rozpočtu, bude Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s jednotlivými krajskými úřady navyšovat dotace těm službám, které budou bezprostředně ohroženy a nuceny omezit či zcela ukončit poskytování služeb.

Jako podklad pro jednání o případné navýšení dotace je třeba zaslat konkrétní informace na jakou službu, z jakého důvodu a v jaké výši je navýšení dotace poskytovateli nezbytné.

Upozornění: jediným uznatelným důvodem pro navýšení dotace může být přímé ohrožení poskytování sociální služby nebo její ukončení.

Kontaktní adresa: MPSV, odbor sociálních služeb a sociální práce, Na Poříčním právu 1, 128 00 Praha 2. (...)

Mezinárodní zkušenosti a srovnání

Jedním z dalších výstupů Individuálního projektu MPSV *Podpora procesů v sociálních službách* je odborná studie, která přináší mezinárodní zkušenosti a srovnání v oblasti poskytování sociálních služeb, a to systémů Irska, Rakouska a Slovenska – viz odkaz <http://www.mpsv.cz/cs/14437>.

Ministerstvo radí: Jak je to od ledna s minimální mzdou

Jediná minimální mzda pro všechny bez ohledu na zdravotní postižení. Taková změna platí od 1. 1. 2013, kdy vláda zrušila všechny nižší sazby minimální mzdy. MPSV chce o této novince informovat, proto nově také vydalo leták, který ji vysvětluje - viz <http://www.mpsv.cz/cs/12836>.

Nově je dnes minimální mzda 48,10 Kč pro zaměstnance odměňované hodinovou mzdou a pro zaměstnance odměňované měsíční mzdou 8000 Kč. V obou případech se předpokládá čtyřicetihodinová týdenní pracovní doba.

Změna, která se týká minimální mzdy, je v souladu s Národním plánem vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a vychází z principu rovnosti v odměňování zaměstnanců. A vychází z nařízení vlády č. 246/2012 Sb., které změnilo nařízení č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě. Podrobnosti na <http://www.mpsv.cz/cs/13833>.

Novinky k novele zákona o sociálně-právní ochraně dětí

MPSV vyvěsilo na svém webu aktuální informace k novele zákona o sociálně-právní ochraně dětí, které najdete pod odkazem <http://www.mpsv.cz/cs/14224>.

Bydlení (nejen) pro osoby se zdravotním postižením

MPSV reaguje na přeměnu nevyhovujících ústavních služeb na pobytová zařízení pro seniory a postižené občany v komunitě. Vydalo proto novou příručku, která pomůže krajům, obcím a soukromým investorům vyjít vstříc zdravotně postiženým lidem a přitom dodržet platné zákony. Publikace pod názvem „Bydlení (nejen) pro osoby se zdravotním postižením“ popisuje, co všechno mají mít stavby spojující bydlení a poskytování sociálních služeb.

Na publikaci pracovali odborníci z oblasti architektury, urbanismu a experti v poskytování sociálních služeb. Manuál vznikl v rámci projektu MPSV s názvem „Podpora transformace sociálních služeb“, který financuje Evropský sociální fond (ESF) a státní rozpočet ČR prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).

Příručku „Bydlení (nejen) pro lidi se zdravotním postižením“ veřejnost najde na webu pod odkazem <http://www.mpsv.cz/files/clanky/14029/ManualArchitekturyBydleni.pdf> a je dostupná také v tištěné podobě.

Konference Veřejné služby a veřejná podpora

Koncem listopadu 2012 se ve velkém sále MHMP v Praze uskutečnila konference zaměřená na otázky kolem služeb obecného hospodářského zájmu a veřejné podpory. Přednášející přinesli důležité informace, které se významně dotýkají sociálních služeb a jejich financování podle evropských pravidel. Mnohé mohou znamenat převrat právě v přístupu státu a samospráv k financování, k posuzování veřejné podpory apod. Je jen škoda, že mezi účastníky chyběli poskytovatelé sociálních služeb.

Pan **Joachim Wiemann** z Evropské komise (EK) ve svém úvodním příspěvku seznámil s reformou pravidel EU pro služby obecného hospodářského zájmu (SGEI), platných od dubna 2012. Veřejná ekonomická podpora se týká jen podniku, který se zabývá ekonomickou činností. Evropská komise stanoví jen pravidla, ale rozhodnutí je na členském státu. Není nutné předběžné rozhodnutí EK, lze přímo použít předpisy EU (SGEI). Stát musí přijmout politické rozhodnutí: Když nelze služby zajistit trhem, pak se použije SGEI, týká se to mj. sociálního bydlení, sociálních služeb a zdravotnictví. Je to prostor pro stát, EK pouze kontroluje, zda nedochází k chybám. Dále informoval o variantách kompenzací, které se na sociální služby nevztahují.

První místopředseda ÚOHS, pan **JUDr. Hynek Brom** doplnil předchozí příspěvek z českého pohledu. Potvrdil, že vymezení SGEI je v pravomoci členských států, potvrdil, že oblasti SGEI jsou mj. sociální bydlení, sociální služby, zdravotnictví. Zdůraznil, že kompenzace (podpora) pro nemocnice a sociální služby jsou bez stanoveného limitu, pověření pro poskytování SGEI je možné maximálně na 10 let (a potom je lze víckrát opakovat). Pověření musí obsahovat kromě základních údajů odkaz na příslušné rozhodnutí EK. V diskusi pan Brom vyjádřil ochotu pomoci s přípravou vzorového pověření pro Asociaci krajů.

Pan **JUDr. Hynek Brom** se také zmínil o postavení příspěvkových organizací z hlediska veřejné podpory a zadávání veřejných zakázek. Příspěvkové organizace při zadávání veřejných zakázek in-house nemusí soutěžit, mohou dostat přímou zakázku. Naproti tomu u veřejné podpory platí stejné podmínky pro všechny (tj. pro příspěvkové organizace stejně jako pro obchodní společnosti nebo NNO). Dále definoval „přiměřený zisk“ jako míru návratnosti vlastního kapitálu, zohledňující riziko, které pro dotčený podnik (tj. PO, obchodní spol., NNO) vyplývá ze zásahu státu.

V dalším příspěvku hovořili pánové **Mgr. Petr Dovolil** z Mott MacDonald CZ a nezávislý konzultant **Tim Young** velmi podrobně o detailech a specifikách jednotlivých forem kompenzací, o výpočtu a oddělení nákladů na SGEI, o výpočtu přiměřeného zisku.

Pan **Vít Šumpela** z MMR přinesl informaci o využívání fondů EU v období 2014-2020 ve vztahu k veřejné podpoře a službám obecného hospodářského zájmu (SGEI).

Kriticky zhodnotil situaci v ČR pan **JUDr. Petr Zákoucký**, advokát z Clifford Chance Praha. EK je jediná, kdo může vynutit dodržování veřejné podpory, ale není třeba se bát (malé) chyby. Existují judikáty, které mohou konkrétní případ osvětlit. Nelze kumulovat různé formy podpory pro jednu a tutéž službu (např. de minimis a blokovou výjimku nebo jinou platbu SGEI). Praxe u nás je taková, že se pověření v ČR neuplatňuje, doslova „pokud máte chaos ve vaší oblasti, pak tam chaos je“. Proto je nutno změnit strukturu podpory.

Co z těchto informací může vyplývat pro sociální služby:

- Všichni přednášející mluví z pozice, že SGEI jsou potřebné, veřejná správa má zájem na jejich udržení.
- Není nutné předběžné rozhodnutí EK, lze přímo použít předpisy EU o SGEI. Stát musí přijmout politické rozhodnutí: Když nelze služby zajistit trhem, pak se použije SGEI, týká se to mj. sociálního bydlení, sociálních služeb a zdravotnictví.
- Veřejné financování sociálních služeb včetně služeb sociální péče není předmětem veřejné podpory. Žádný donátor by neměl označovat dotace, příspěvky aj. pro sociální služby jako podporu „de minimis“ (skutečnost, že tak samosprávy činí, lze vnímat slovem prof. Patočky jako „předpodělanost“).
- Nutností je dosáhnout toho, aby se uplatňovalo Rozhodnutí EK o tom, že kompenzace pro sociální služby je bez limitu. Je to úkol pro SKOK, resp. Platformu 10 společně s APSS:
  - a) vyjednat s Asociací krajů na ÚOHS přípravu vzorového pověření pro vyrovnávací platby,
  - b) dojednat s politickou reprezentací použití předpisů EU o SGEI pro sociální služby a sociální bydlení, resp. pro zdravotnictví,
  - c) MPSV iniciovat konferenci pro zadavatele a poskytovatele o SGEI a veřejné podpoře.

- V příspěvcích a v diskusi vícekrát zaznělo, co všichni poskytovatelé sociálních služeb dávno vnímají, že zisk je nutný, jinak hrozí destrukce služeb. Přiměřený zisk je nedílnou součástí provozu, jeho výše záleží na předběžných investicích pro služby SGEI, má se připočítávat k nákladům (možná to je hlavní důvod, proč ČR nepřijala politické rozhodnutí o kvalifikaci sociálních služeb mezi služby obecného hospodářského zájmu SGEI).
- Podpora příspěvkových organizací a NNO se řídí stejným režimem. Jestliže kraj poskytuje podporu NNO v režimu „de minimis“ a svým PO ne, pak jde o nekalou soutěž a měl by se tím zabývat ÚOHS.

Ilja Hradecký

Týdny pro neziskový sektor 2013

ASOCIACE NNO

ASOCIACE NESTÁTNÍCH
NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

„Kdo není občan, není člověk, protože člověk je svou přirozeností společenský živočich. Pro potřeby a prospěch občanů jako celku musí člověk zapomenout na své osobní zájmy, protože jsme se nenarodili pouze pro sebe, ale pro vlast a přátele.“ Remigio de Girolami, P.

Celorepubliková kampaň Asociace NNO v ČR **Týdny pro neziskový sektor** proběhne v termínu **15. 2. – 7. 4. 2013**. Navazuje na tradici kampaní realizovaných v minulých letech. Jejím cílem je prezentace všech forem a aktivit dobrovolnictví a další posilování partnerství mezi jednotlivými společenskými sektory: veřejným, podnikatelským a neziskovým. Asociace NNO v ČR je iniciátorkou a koordinujícím garantem celé akce.

Letos chce Asociace nestátních neziskových organizací ČR upozornit na Evropský rok aktivního občanství, propagovat neziskový a občanský sektor, jako právoplatnou možnost každého člověka.

Zdroj informace: elektronická zásilka. (vlč)

Česká republika – člen Evropské unie

Společný postup neziskového sektoru

Dne 17. ledna 2013 byl na Pracovní skupině NNO završen 1 měsíc trvajícím nominačním procesem zástupců neziskového sektoru pro přípravu nadcházejícího programovacího období EU na roky 2014 - 2020. Pracovní skupina, ve které se již třetím rokem setkávají velké oborové a regionální síťové organizace, přijala pro tuto činnost název "Programování NNO 2014+". Tato skupina zahrnuje nejrepresentativnější zastoupení neziskového sektoru v České republice. S ohledem na charakter a poslání neziskového sektoru v občanské společnosti to však nemůže být zastoupení všech subjektů neziskového sektoru.

Zatím bylo odsouhlaseno pořadí zástupců NNO do přípravy 8 operačních programů ze strukturálních fondů EU, nominační proces do ostatních operačních programů, jako je např. meziregionální a přeshraniční spolupráce, venkov, rybníkářství apod., byl vypsán 25. ledna 2013. V 1. kole pro operační programy financovaných ze strukturálních fondů se aktivně zúčastnilo 16 oborových a 9 krajských síťových organizací NNO. Stanovené pořadí akceptovalo MMR ČR, které považuje celý proces za transparentní a dostatečně reprezentativní z oborového i územního hlediska. Sešlo se téměř 100 nominací na 40 míst, které navrhlo MMR ČR.

Zdroj informace: Tisková zpráva ANNO v ČR (část), odkaz www.asociacenno.cz. (vlč)

Jak je to s chudobou momentálně v České republice?

Podle statistiky Čechy ohrožuje chudoba nejméně ze všech zemí EU. Ačkoliv od posledního měření v roce 2009/10 došlo k podstatnému zvýšení z necelých 10% na 15,3% v roce 2011/12, ČR zůstává stále na nejnižším stupni žebříčku. Podle současně probíhající ankety však na otázku "Myslíte si, že je vaše domácnost chudá?" odpovědělo pozitivně 26% Čechů. "Ne, ale není ani bohatá", usuzuje 66,4% respondentů. Jen 7,6% Čechů se zařadilo do kategorie "Myslím, že je spíš bohatá".

EUROSTAT uvádí evropský průměr ohrožení bídou u 24,2% obyvatel. Nejlépe jsou na tom vedle ČR také Nizozemí, Švédsko, Lucembursko a Rakousko, nejhůře naopak Bulharsko, Rumunsko a Lotyšsko.

Předpokládá se, že na vzrůstu počtu lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením mají vliv dopady hospodářské krize. V celé Evropě je v současnosti těchto lidí téměř 200 milionů.

Do kategorie ohrožených chudobou spadají lidé žijící v domácnostech, kde je příjem nižší než 60% mediánu tamních příjmů domácnosti. Do výpočtového vzorce se započítává počet členů domácnosti, jejich věk a podobně. Medián představuje prostřední hodnotu na ose všech příjmů, tedy takovou výši, že polovina domácností má příjem nižší, a druhá polovina příjem vyšší.

Nadnárodní sociální organizace bijí na poplach. Vlády a parlamenty musí zase začít slyšet. Vždyť zanedbávání opatření na zmírnění chudoby ohrožuje samotnou evropskou demokracii. Lidé ztrácejí důvěru, organizace, které se angažují na pomoc lidem žijícím v chudobě, narážejí na zavřené dveře. Poslední nadějí zůstává Strategie 2020 a její podprojekt Balíček sociálních investic. Ale většina vlád, včetně té naší, se chová, jakoby se jí tato iniciativa netýkala. (MČ)

Doporučujeme ...

Případové konference - Praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou

Cílem knihy je seznámit odborníky pracující s ohroženými rodinami s praktickými zkušenostmi z realizace případových konferencí (PK), které mohou používat ve své práci. Popsány jsou praktické situace, ve kterých svolání PK rodinám pomáhá. Popis rolí odborníků, rodičů a dětí v průběhu PK napomůže zpřehlednění procesu i obsahu PK. Čtenáři se dozvědí, na co nezapomenout při přípravě PK, jak motivovat rodiče a ostatní odborníky, aby na PK přišli a angažovali se v jejím průběhu. Kniha je k dostání v knihkupectví Portál i přes jeho e-shop <http://obchod.portal.cz/>.

Autorka knihy paní Věra Bechyňová, DiS, je zakladatelkou a ředitelkou občanského sdružení STŘEP – České centrum pro sanaci rodiny (1995). Věnuje se zavádění nových programů do praxe i do legislativních úprav, které jsou zaměřené na prevenci nebo alternativu k odebrání ohrožených dětí z rodin do zařízení pro výkon ústavní výchovy, na návrat dětí zpět do kvalitativně lepšího rodinného prostředí.

Pro zájemce, kteří by se chtěli seznámit s touto metodou, má STŘEP připraveny dva **akreditované vzdělávací programy**:

Úvod do případových konferencí

Případové konference jako nástroj prevence sociálního vyloučení ohrožených rodin s dětmi.

Zdroj informace: kniha v knihkupectví Portál a www.strep.cz, kde také najdete další informace. (vlč)

Nabídka

Výběrové řízení

Výběrové řízení na pozici ŘEDITEL/KA střediska Židovské obce v Praze: Komplexní domácí péče Ezra - nestátní zdravotnické zařízení a registrovaná sociální služba Osobní asistence – **uzávěrka** výběrového řízení je **15. 2. 2013**.

Požadavky na pracovní pozici najdete na odkazu Aktuality

http://kehilaprag.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=141&Itemid=57&lang=cs. (vlč)

SKOK - Spolek oborové konference nestátních neziskových organizací působících v sociální a zdravotně sociální oblasti

Posláním SKOKu je

- podporovat sociální začleňování ohrožených osob a skupin,
- podporovat rozvoj, kvalitu a inovaci v sociální a zdravotně sociální oblasti,
- podporovat NNO působící v oblasti sociálního začleňování.